

въ низинитѣ, трѣбва да бждатъ истинскитѣ народни труженици — всичко друго е демагогия!

(Изъ в. „Село“).

Стогодишнината на първото училище въ Орхание. Градъ Орхание, нѣкогашното селище Самунджиево, образувано отъ жителитѣ на още по-старото селище Зелинъ, южно отъ сегашния градъ, се гордѣе съ своето ранно събуждане.

Неизвестенъ и родолюбивъ свещеникъ, подкладенъ съ живата искра на Паисиевата история, която е литнала тукъ презъ най-старото селище въ красивия Зелинъ презъ 1726. година, е открилъ въ новото селище Самунджиево, при параклиса Св. Георги, училище.

Това е било дъсчена сграда, която служела за оборъ на добитъка и приспособена после да се учатъ нѣколко души да разпознаватъ буквитѣ, да четатъ псалтира и да пѣятъ черковни пѣсни.

Енергичниятъ „даскалъ Йото“ отъ Тетевенъ продължава тая скромна народополезна дейность на неизвестния свещеникъ. Школото се пренася въ центъра на селото въ една стая на единъ ханъ. Това школо било сжщинска „келия“: нѣмало чинове и други удобства; учили на пинакиди*), писали на пѣськъ, а после на

глинени плочи; учили се да четатъ черковнитѣ книги: псалтира и светчето; пѣли черковни псалми.

По-късно, въ 1846. г., просвѣтени първенци изграждатъ специално здание за училище — двуетажна постройка съ две класни стаи и учителска стая отгоре, а долниятъ етажъ е служелъ за черкуване, докато въ 1864. год. се построила църква до това училище.

И редятъ се въ това, тъй наречено „старо училище“, цѣла върволица по-добри учители. Умножаватъ се ученицитѣ. Подобрява се обучението. Училището става тѣсно. Въ 1874. год. просвѣтолюбивитѣ орханийци построяватъ нова сграда, която сжществува и досега и въ нея се помѣщава гимназията.

Учителскиятъ персоналъ се подобрява. Идватъ учители, свършили добре уреденитѣ училища въ Габрово и Пловдивъ. Идватъ и такива, свършили въ странство. Учебното дѣло кипи. Плахитѣ просвѣтни пламъчета се обръщатъ въ буенъ огънь. Днесъ Орхание се гордѣе съ доста най-разнообразни училища

На 26. декемврий 1926. г. орханийчани отпразднуваха стогодишнината отъ откриването на първото училище.

Хвала на граждани, които съ поклонъ предъ миналото гледатъ съ погледъ къмъ бждешето.

(М. Р.)

*) Пинакиди — дъсчици съ въськъ и написани на тѣхъ думи и изречения за изучаване наизустъ.